

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Hygieniska Eleganta Hållbara

Syster
täckan Syster
madrasserSäljas av Möbel-, Sängkläders- och
Manufakturaffärer inom hela landet.
A/B Stockholms Vaddfabrik
Stockholm - Liljeholmen
Kungl. Hovleverantör

Vad har hänt?

SOcialdemokraterna räkna nu ut vilka vinster landstingsvalen skola medföra för deras representation i Första kammaren. Tillsvidare få de 72 mandat av kammarens 150, vadan de borgerliga få en svag majoritet, om man nu ska räkna bondeförbundarna dit. Under de närmaste fyra åren ända upp till 1938 skulle sen ytterligare några förstakammandat tillfalla socialdemokraterna, varefter de räkna på att i kamrarna och utskolten stå lika starka som de borgerliga. Men mycket kan hända innan dess!

ARO KRIGETS VÄNNER OCH PROFITÖRER oroade av framgångarna för Frankrikes europeiska politik som går ut på att förhindra krig och ha de därför begagnat sig av de missnöjda kroaterna som en bricka i spelet? Kungamord är ju tradition i Serbien, det bör ha varit lätt att länka in dem på denna tanke och så få Barthou oskadliggjord på köpet.

Man får hoppas att mordet på kung Alexander och franske utrikesministern icke tages upp av de ansvariga statsmännen som den krigsprovocerande handling det är.

SPANIE ÄR DET ENDA OUTNYTTJADE LAND som finns kvar i Västeuropa. Där finns stora slumrande möjligheter, där är allt att göra. Jorden och folket skulle ge rika skördar om de finge sin rättas vård. Men vad vi se är hur Spanien, kort efter den första revolutionen som gjorde av med monarkien, kastar sig i ett blodigt inbördeskrig som river ner värden i stället för att uppbygga.

Det är en tragedi jämförlig med den österrikiska i vintras. I stället för enig samling kring uppgiften att bygga ett nytt Spanien ha de olika folkgrupperna nött ut sig i slagsmål och gräl om vad som skulle göras. Under det första frihetsraseriet förjagades jesuiterna, och folket sökte kasta av sig kyrkans ok. När det sen inte fanns någonting att sätta i kyrkans ställe som ledare och uppfostrare vann kyrkan mark igen, delvis tack vare kvinnornas röster. Av den sedan länge övermognas jordreformen blev inte mycket mer än lagar på papperet. Arbetarna kände att revolutionen inte var deras revolution, att den stannat på halva vägen. Genom ett ständigt guerillakrig mot den borgerliga republiken gävo de reaktionen vapen i händerna.

De separatistiska strävandena inom Katalonien komplicerar situationen. Ferdinands och Isabellas verk, det enade Spanien, är hotat efter 450 år.

Det verkar cyniskt att förebrå den spanska arbetarklassen att den inte nöjer sig med en regering som är parlamentariskt korrekt. Kombinationen mellan radikaler och klerikaler i den nya regeringen måste driva den till desperation. Och den tyska arbetarklassens öde står som en varning för arbetarna i alla länder.

TIDEN ÄR FULL AV TECKEN OCH UNDER, inte minst underbara äro tecknen som tyda på ett närmande mel-

Elin Wägner:

Guds folk och Gandhi.

För ungefär ett år sedan frigavs Gandhi av den angloindiska regeringen som inte ville riskera hans död i fängelset. Han avgav då frivilligt ett löfte att hålla sig borta från politiken under det år han fått efterskänkt och begav sig i stället ut på rundresa till de indiska provinserna.

Tidevarvet har redogjort för tidigare skeden i kampen mot kasterna. Vi ha berättat hur Gandhi för två år sen med sin fasta intill döden genomdrev att kasthinder, kastlösa och muhammedaner enade sig om ett förslag till valordning under kommande självstyrelse, som utmärkte sig därigenom att de kastlösa inordnades i den allmänna valmanskåren med säkerhet för platser i provinsparlamenten för ett antal av de kandidater, som fått mest röster. Likaledes att engelska regeringen tog tillbaka sitt förslag till separat valmanskår för parias och sanktionerade Gandhis förslag. Sedan har Gandhi lyckats få kasthinder att förklara att »ingen människa skall vara ören på grund av att han blivit född bland de kastlösa» och att besluta att deras lagliga medborgerliga rättigheter genast skola lagfästas av första fria parlament. Han har också väckt upp en här av entusiastiska efterföljare som arbeta bland parias, och

lyckats bryta många skrankor mellan dem och de andra. Hans beslut är att untouchability ska dö med honom, och hans avsikt med resan var att träffa kastväsendets hydra dödligt och att bryta den förbannelse, som avsködade de örena från folkets övriga kaster.

Gandhi har skapat ett nytt uttryck för parias, Harijans eller guds folk. Den tidning som avlöst Young India, där han förut skrev sina många gånger fruktansvärda ledare mot engelsmännens politik, heter Harijan och innehåller icke ett ord om politik, inte ens under de veckor i sommar då den historiskt betydelsefulla omriktningen av frihetsrörelsens politik ägde rum. Däremot kan man i denna tidning vecka efter vecka följa Gandhis nya frihetskamp. Den riktar sig inte mot engelsmännen, vilkas förtryck synes honom för ögonblicket mindre viktigt att bekämpa. Den vänder sig mot sekelgamla, med religiösa föreställningar uppblandade och av dem helgade fördomar, som fjättra Indien i självvalda bojar. Den riktar sig mot det rötsår i den indiska folkgemenskapen som tillvaron av femti miljoner föraktade och försummade, fysiskt och psykiskt förkomna medlemmar av guds folk utgör. Gandhi har alltmör kommit (Forts. å sid. 4.)

lan andra och tredje internationalen, mellan socialdemokrater och kommunister. Ryktet vill veta att initiativet utgått från Moskva som kommit till Amsterdam med förslag till sammanslutning.

I Frankrike är ett samgående mellan kommunister och socialdemokrater redan ett faktum. Den kommunistiska fackföreningsfederationen skall sammanslås med den socialdemokratiska.

I England har, som Veckovakten meddelar i förra numret, utvecklingen gått i motsatt riktning. Det är typiskt att lusten till samgående är minst, där hotet från fascismen icke spelar någon roll såsom i Sverige och England.

IEN ARTIKEL om »Utsikterna i Saar» säger professor Böök att tyska fronten är relativt stark, men kan vackla om nationalsocialismen gör sig skyldig till nya missgrepp. »Ännu en 30 juni, ännu ett mord i stil med mordet på Dolljuss — och Saarmrådet torde vara förlorat.» Den avgörande stöten mot den tyska samhörighetskänslan har kanske nu kommit. Den arkebuserade stormavdelningsledaren Ernst har lämnat efter sig en skriftlig bekännelse om att riksdagshus-

branden var en nazistisk manöver vari Röhm, Göring och Goebbels voro inblandade. Skriften har grundligt undersökts på sin äkthet och efter detta lär kunna ledas i bevis det så många misstänkt: branden var nazistisk provokation, och anklagelserna mot kommunisterna medvetet falska. På sådan grund vilat det tredje riket, som enligt Hitler skall bestå i tusen år.

Samtidigt ryktas att det var en 14-årig pojke som från ett hustak vid Alexanderplatz kastade ut de illegala flygblad, som gav propagandaministeriet anledning att starta den senaste presskampanjen för utbyggande av den tyska luftflottan!

DEN MEDICINSKA VETENSKAPENS FRÄMSTE VETERAN, ryske professorn Ivan Pavloff, fyller 85 år. Han var den förste nobelpristagaren i medicin och åtnjuter världsrökt för sina undersökningar, varigenom han dragit in själslivet under fysiologiens domäner. Hela det nya ryska systemet, som utgår från tron på att människan omvandlas om hon får en helt ny miljö att reagera emot, bygger ytterst på Pavloffs forskningsresultat. Bolsjevikerna hylla honom därför varmt vid 85-årsdagen, alldeles oberoende av att han står skeptisk mot dem och deras sätt att tillämpa hans läror. De säga att han är en stor revolutionär i sin vetenskap, fast han är konservativ i politiken. Han har till sin disposition en hel vetenskapsstad, och den materiella basen för hans experiment vidgas för varje år. Folkkommissariernas råd har till minnet av hans 85-årsdag instiftat ett årligt pris på 20,000 rubel, som skall bära Pavloffs namn. Kontrasten mot den tyska regimens behandling av t. ex. Einstein och Zondek är påfallande.

Professor Ivan Pavloff.

Veckovakten

Lady Macbeth i Ryssland.

Mme Sokolova, den ryska lady Macbeth.

Vid studiet av den ryska teatern frapperas man ganska snart av den stora roll som tilldelas musiken vid uppförandet av ett drama. De flesta skåde-

spelen beledsagas under många scener av ett orkesterackompanjemang. Detta blir dock aldrig så starkt, att man får ett intryck av melodrama, det endast accentuerar vissa partier eller förstärker vissa stämningar. Den dramatiska aktionen försiggår då i en rytm, som fullständigt harmonierar med musiken. Denna starka rytm har alltid varit ett utmärkande drag hos rysk teater som man kan iakttaga vid studier i det utsökta statliga teatermuseet Bachruschina. Den äldsta ryska teatern ägdes av en greve Schremittjeff, som lät sina slavar uppföra skådespel, där dansen var av framträdande betydelse.

Den mest uppmärksammade teaterkompositionen under festspelet var den musik som skrivits till »Kameladamen» på Meyerholdteatern av V. Schebalin. Denne, (Forts. å sid. 4.)

Christina av Hollywood.

Metro-Goldwyns Christina har berett mig ett verkligt nöje under flera veckor. Först gladde jag mig åt att läsa recensionerna nere på landet. Jag fick den mest lustiga bild av denna »drottning i varje tum» samtidigt givande katten i drottningsskapet för att bli »en vanlig kvinna i en mans armar». Det var en fantastisk kombination som gav mig idéassociationer med kalvhjärpen och oxharen. Likaså fascinerade mig diskussionen om denna Kristina var historisk eller ej. Den verkliga Kristinas liv fick sin prägel av protesten mot mindrevärdesstämpeln på hennes kön, hon skydde äkten-skapet av fruktan att komma i beroende av en gemål, hon överdrev sin intellektualism och föraktade även moderskapet. Hollywoods Kristina lider av den konungliga ställning som höjer henne över kvinnokönet, och vid första plikt-kollision mellan spanske ambassadörens och svenska folkets fordringar på henne, offerar hon makten och positionen för att få kärleken och beroendet.

Hollywoods Kristina är alltså en konträr motsats till den svenska Kristina — men annars är det rätt.

Ja, det vill säga, kanske man får lov att ta lite tillbaka på det. Inte vad angår Garbo, ty ehuru visserligen på orätt plats i kungastolen, var hon en i alla situationer och kostymer skön ung kvinna med en säregen, svärtydd charm. Jag njöt av Garbo som uppenbarelse med ena halvan av mitt medvetande, medan jag med andra halvan ömsom hade roligt åt, ömsom retade mig över manuskriptet.

Det har meddelats från Hollywood att det varit herrarna som gjorde Kristina angeläget att veta så litet som möjligt om den historiska förebilden. Gott, kanske häri ligger en viss hänsyn och vördnad för materialet. En annan sak är att dessa tränade herrar av sådana hänsyn låtit stora effekter ligga obegagnade. Till exempel: Den vackraste scenen, regimäsigt sett, var den då Kristina, som avlagt äpple och spira, krona och mantel och abdikerat i stället för att förlova sig med pfalzgreven, banar sig väg ut genom de bestörta ständerna. Det var vackert när de mörka leden veko för den smärta vita kvinnofiguren som satt igenom sin vilja mot dem alla. Tänk om publiken då sett och vetat, när hon kom så oemotståndlig emot den, att vad hon såg framför sig inte bara var John Gilbert utan ett nytt kungarrike, andens rike, där hon skulle bli drottning, och ett nytt fädernesland, den katolska kyrkan, där hon skulle vinna medborgarrätt! Det kunde kommit en stor fläkt över denna scen, som slarvades bort.

Även slutscenen slarvades med. Den avser att vara stor tragik, men det hedrar Garbo att de sista bilderna av henne i

skeppets stäv visa ett orörligt ansikte, som lämnar oss i ovisshet om vad hon tänkte i denna stund. Ty hon kan ju inte gärna ge uttryck för vad denna Kristina måste ha känt i ett sådant ögonblick, nämligen en jättespenning att ha offrat rike och krona för ingenting! För den riktiga Kristina skulle en värld legat öppen lika fullt, en värld full av drömmar om den roll hon skulle spela. Men denna Kristina måste tänka på Magnus de la Gardies triumf, på Oxenstiernas: »Vad var det jag sa», på bondeståndets rara talman som nyss förgäves bad henne stanna, på alla hennes fienders skadeglädje och Europas löje. Så som manuskriptet var lagt från början, hade det fördrat att Kristina kastat sig framför sin älskare och mottagit de la Gardies värj-spets i sitt hjärta. Det hade räddat tragedien.

I alla fall föredrar jag Hollywoods Kristina framför den vedervärdiga typ som Strindberg och efter honom andra förde in på scenen. Jag kan aldrig glömma hur pinsamt det var att sitta och se Strindbergs Kristina och publikens reaktion mot henne i Wien. Lika oförgörligt pinsamt är minnet av den scen i Messenierna, där Kristina kommer infarande med ridpiska i den dödsdömd unge Messenius cell, i hopp att i sista stund personligen få hämnas den förödmjukelse hon led när han avvisade henne. Han är då redan förd till avrättsplatsen, och i pervers grymhet och raseri piskar hon britsen, där han legat sin sista natt.

Dessa författares kristinbild må motsvara den vanliga svenska uppfattningen av Kristina som »ett kusligt fruntimmer» som Böök kallat henne. Men den har lika litet som Hollywooduppfattningen sinne för en högt begåvad men excentrisk kvinnas aspirationer och kamp mot sitt öde. Sverige har burit ett långtsint men begripligt agg mot henne för hennes våldsamma reaktioner mot sin faders tro, hans verk och hans land. En ny Kristina börjar först nu stiga fram ur nuyupptäckta historiska dokument, men hon är ungefär lika mycket känd i Sverige som i Amerika. Och när ändå inte scenarioförfattaren och regissören kunde hämta inspiration från denna Kristina, eftersom ingen talat om för dem att Weibull fanns, var det lika bra att de låto svensk påverkan helt vara och diktade en hollywoodintring om en stillig och söt pojkdrottning, som tjugades av Gilberts sydlandska charm, överrumplade och förförde honom på ett världshus och fick sota så bittert därför. En riktigt moralisk historia, synd att den är så exklusiv, att dess moral endast är tillämplig på en enda person i världen, nämligen arvr prinsessan av Holland. Se upp Ers kunglig höghet!

Devinez.

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Norrländsgatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker
Boutredningar och testamenter, för
valtningssupplägg. Även skriftliga
förfrågningar.

Märta Armfelt

Generalagent i Skandia

Kostnadsfri rådgivning daglig-
gen 12-1 å Skandias huvud-
kontor, Mynttorget 1.
Tel. Namnanrop Skandia-Freja.

Specialitet:

Pension-, livränte-, liv- och sjuk-
försäkring.

Allm. Barnbördshusets poliklinik

Alla vardagar 11-12 för havandeskapet
och dess sjukdomar och 14-14.30 för
kvinnosjukdomar.

För medellösa kostnadsfritt, för andra
mot erläggande av 2 kronor.

Stockholms stads Poliklinik
vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9-11 f.m.

För havandeskapet och
dess sjukdomar.

För medellösa kostnadsfritt, för andra
mot erläggande av 2 kronor.

Professor Johan Almqvist

Nybrogatan 7, Stockholm Tel. 67 50 75

Mottagning:
1/2 9-9, 4-5, damer 3-1/2 4. Söndagar 10-1/2 11.
Hud- och Könssjukdomar.
UPPLYSNING IÄKTESKAPLIGA
OCH SEXUELLA FRÅGOR.

Alma Axelssons
FÖRLOSSNINGHEM

LINNÉGATAN 19

Mottager inackord. även för längre tid.

Tryggt och ogen., värlek.
Tel. 778 24.

STAMNING,

(TALSKRÄCK) o. a. nervösa talrub-
ningar samt tvångstankar behandlas av
talpedagogen P. Ö. Broberg, Floragatan
16, Sthlm. Tel. 10 03 24. Svarsp. 1 kr.
Varning f. värdelös korrespondensmetod!

Alimonda-Institutet

40-årig homeopatisk praktik.

Mottagning 11-2. Rådfrågning även pr
korrespondens. Begär prospekt och frå-
gelista. Leg. läkare.

Adress: Upplandsgat. 16, 4 tr. (hiss)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Arbetarnas egen
Tandklinik

Svedenborgsgatan 42
(hörnet av Skånegatan).

Mottagningstider: 10-3, 5-7.
Tel. 41 61 24.

ALL SLAGS TANDVARD.
Legitimerad tandläkare.
Låga priser.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas

Elegant. Tel. 23 33 35. Förstklassig.

Litzéns Advokatbyrå

Mosebacketorg 5. Tel. 43 18 34.

Inneh. N. Th. Wahlström.
Juridiska uppdrag. Köp o. försäljning av
fastigheter, inteckningsplaceringar m. m.

Den 13 Okt. 1934.

Norsk politik.

Norge inför valen.

Även Norge har i år kommunala
val. Landets samlade intresse kny-
ter sig särskilt kring valet av bystyre
(stadsfullmäktige) i Oslo. Lands-
tingsval har man ej i Norge, de s. k.
fylkestingen bestå av respektive ord-
förande i landskommunerna såsom
självskrivna.

De norska partierna äro ungefär
desamma som de svenska, fast nå-
got skiftande och över huvud taget
radikalare än i Sverige. Där finns
Höjre, Frisindede Venstre, Bonde-
förbundet, Venstre, Arbeiderpartiet,
numera också Nasjonal samling
(nationalsocialisterna) och ett fåtal
kommunister. Det för oss förvillan-
de är att särskilja Frisindede Venstre
och Venstre. De motsvara ej våra
f. d. liberaler och frisinnade. Fri-
sindede Venstre liknar i huvudsak
vårt nya Folkparti, står högern myc-
ket nära och går i allmänhet i bor-
gerlig samling, vilket Venstre däremot
aldrig låtit komma sig till last.
Venstre är ett framstegsparti när-
mast motsvarande Radikale Venstre
i Danmark, det parti som Sverige
saknar av brist på män. Likväl
måste man lägga märke till den skill-
nad, som onekligen finns mellan
Oslo Venstre och Venstre i Stortinget,
vilket senare utan tvivel har en
viss överensstämmelse med Nya
Folkpartiet i s. k. frisinnad, d. v. s.
mindre radikal anda. Regeringen
med Statsminister Mowinckel i spet-
sen utgår som bekant från Venstre
och förblev sittande även efter de
senaste stortingensvalen genom stöd
från borgerligt håll, oaktat Arbeider-
partiets stora framryckning borde
berättigat dem till makten. Det kan
ju till en del förklara en viss — man
kan ju kalla det — försiktighet hos
Venstre i regering och storting. Och
denna tendens att hålla tillbaka en
rättmätig utveckling går naturligtvis
också ut över kvinnorna. Vi min-
nas från årets stortingssdebatter, hur
Venstres representanter både talade
och röstade mot kvinnors rätt att till-
träda prästerliga ämbeten. — Vad
Arbeiderpartiet beträffar står detta
betydligt till vänster — eller kanske

rättare sagt till höger — om våra
svenska socialdemokrater. Arbeider-
partiet är mera kommunistiskt upp-
blandat och, åtminstone enligt pro-
grammet, revolutionärt.

Ett val är ett val. Norge eller
Sverige — samma taktik hos alla
partier att framhålla sig som det
enda rättfärdiga och de andra som
olycksbringande utan förtjänst eller
berättigande. Vid årets val till by-
styre i Oslo har uppstått en ny kom-
bination: Frisindede Venstre, Bon-
deförbundet och Nasjonal Samling,
en sammansättning som givetvis
skett på grund av beräkning och
utan överensstämmelse i åsikter. Det
vore i alla fall lyckligt om denna be-
räkning kröntes med ett förkrossande
nederlag, så att den ej upprepas vid
nästa stortingval, då den kunde
åstadkomma stor förvillelse och
olycka. Programmet för denna bro-
gerlig samling är naturligtvis nation-
ellt i alla möjliga tonarter. Det
kommer nästan Höjres stadgade fos-
terlandskärlek att blekna. Men
Höjre agiterar våldsamt och oför-
färat för sparsamhet, vädjande till
den enskildes kärlek till penningen,
en vädjan som aldrig brukar klinga
ohörd. Arbeiderpartiet däremot lo-
var guld och gröna skogar, om de
komma till makten, och lika lätt, som
det är att lova av andras pengar,
lika lätt är det att förstå, att den,
som intet har, vill ha. Däremellan
står Venstre och varnar både för
»de närsynte, trangbrystede højre,
som aldri våger noe fremstøt» och
»det slösende, ansvarløse arbeider-
parti, som rundt om i landet har
bragt så mange kommuner ut i en
økonomisk hengemyr». Där ligger
väl något av sanning i bägge omö-
mena även om valstridens hetta gör
dem något överdrivna. Och Oslo
Venstres eget program? Om man
frånser all partipolitiks gemensam-
ma fattigdomsbevis och omedvetet
bristande tro som tar sig uttryck i
att vilja segra genom att tala om sin
egen förträfflighet och alla andras
önska, så har Oslo Venstre verkli-
gen ett framsynt och om social an-

svarskänsla vittnande program. För
att nämna ett par saker — Venstre
tar sig särskilt an bostadsfrågan, in-
rättande av flera fackskolor och ut-
bildningskurser av olika slag, folk-
hälsans främjande genom förekom-
mande åtgärder, kommunala tandpo-
likliniker, särskilt för småbarn, 48
timmars arbetsvecka för sjuksköter-
skor m. m. Venstre går också in för
värdestegringskatt. De två kanske
största frågorna för detta val är dels
arbetslösheten dels frågan om sam-
manslagning av Oslo och Akers
kommuner. I dessa frågor ha Ven-
stre och Arbeiderpartiet samma åsikt
även om Venstre beträffande arbets-
löshetsunderstöd är något försiktiga-
re och så långt möjligt går in för
beredande av arbetstillfällen i stället
för kontantunderstöd. Att högern
står emot förenandet av Oslo och
Aker är av sparsamhetsskäl. Oslo
skulle få erlägga ett större belopp
till Aker i ersättning då Aker genom
sammanslagningen skulle bli delaktig
i Oslos utgifter, likväl en en-
gångsutgift. Som förhållandet nu
är, finns knappast en byggnadstomt
i Oslo, och ett flertal av Oslo tjän-
stemän och inkomstagare bo och
skatta i Aker. Oslo och Aker till-
samman skulle, vad området beträ-
far näst New York bli världens stör-
sta stad och därtill en stad med fjäll
och skog, lantgårdar och gröna
ängar.

Slutligen är Venstre det enda pro-
gram där det heter: »Kommunale
stillinger må bare besettes efter sak-
lige hensyn. Kvinner og menn kon-
kurrerer på like vilkår.» — Eftersom
vi nu ej kommit längre i utveckling
än att detta behöver sägas.

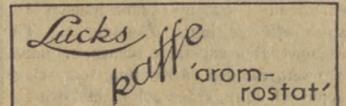
Hur kommer valet att utfalla? Det
är oviss och spännande som vanligt!
Oslo bystyre består av 84 med-
lemmar, därav 41 från Arbeiderpar-
tiet, 39 från högern, 1 från Frisin-
dede Venstre och 3 från Venstre.
Dessutom suppleanter, vilka inte
blott ha att rycka in i frånvaro av
ordinarie ledamöter utan även själv-
ständigt bekläda platser i de olika
utskotten, särskilt från de partier
som åro fåtaligt representerade. Ar-
beiderpartiet anser sig nu med sä-
kerhet erhålla absolut majoritet, det
fattas ju bara en eller två platser.
Men varifrån skall denna plats —
eller två — tagas? Att den nation-
ella kartellen, hur svag den än mån-
de vara, inte ens skulle lyckas be-
hålla Frisindede Venstres enda man-
dat, vore väl för snöpligt. Ha de
någon appell hos väljarna, borde de-
ras ställning ju snarare i någon mån
förstärkas. Högern återigen mister
stödet av Frisindede Venstre men
har i stället den fördelen att ha bli-
vit av med nationalsocialisterna. I

Sverige förlorade visserligen högern,
men bondeförbundet gick fram, så
det var sak samma. Skulle i något
europeiskt land reaktionen lida ne-
derlag, så vore det väl i Norge, men
redan det är mycket nog, om dess
representanter ej öka i antal. Åter-
står Venstre! Skall Venstre bestå
majoritet åt Arbeiderpartiet. Det är
inte otroligt. Venstre har visserli-
gen tillgodoseendet av så gott som
alla sociala krav på sitt program och
dessutom en mindre halsbrytande
ekonomisk politik än Arbeiderpar-
tiet, kan av naturödvändighet ej
heller hota med generalstrejk till vä-
ren o. s. v. Men hjälper detta hos
de stora väljarskara! Av Ven-
stres press att döma, skulle man tro,
att partiet seglade för förlig vind,
och att ungdomen fylkade sig om-
kring detsamma. Är det så, är inte
klasskampen — och särskilt nu, då
man känner, att man närmar sig ett
avgörande i historien — mera loc-
kande för alla parter än ett radikalt
sakligt program? Venstre kommer
dessutom att förlora många röster
genom att ej ha tillämpat sin princip
att platser ska tillsättas, och således
även kandidatnominering ske, efter
»saklige hensyn». Inte beträffande
placeringen av kvinnor i förhållande
till män, den är väl så hjälplig, som
den i vår tid kan vara, utan i avse-
nde på kandidaternas inbördes placering
över huvud taget. Personliga
intriger och hänsyn — det finns i
alla läger — ha gjort, att förlorar
Venstre en enda av sina 3 ordinarie
och 4 suppleantplatser, mister Ven-
stre också därmed sitt bästa namn,
vilket gör att många sannolikt kom-
ma att anse det lönlöst att rösta
med Venstre, röster som i stället gå
till Arbeiderpartiet.

Om några dagar har valet stått
och resultatet av 1934 års val i Oslo
är uppenbart. Men, om man går
vidare, i vilken riktning kommer
norsk politik att utveckla sig för
framtiden? Norges fjäll och fjordar
sakna, åtminstone enligt mänsklig
beräkning, någon egentlig jordmån
för nationalsocialismen. Det norska
folket har ingen konservativ lägg-
ning. Därför förefaller det också
onödigt med revolution i detta land.
Men att liberalismens idéer i ur-
sprunglig gestalt skulle kunna stå
upp och få makten i form av Ven-
stres partiprogram förefaller inte
heller samhörigt med våra dagars
politiska läggning. Frågan är, om
där finns så mycket — inte av libe-
ralism — utan av dess anda, inte i
Venstre eller i Arbeiderpartiet, utan
hos de enskilda, som nu äro inrutade
i dessa partier, att de tillsammans kan
gå in för en ny tid i nya former och
skapa en levande utveckling.

S:t Ansgarsboden

Malmkillnadsgratan 7, Stockholm C.
Postgiro 56537. — Telefon 10 96 92.
Beställn. mottagas. Postorder ombesörjes.
Bästa inköpskälla för kristlig konst i alla
utföranden.

Moderna Funkisfåtöljer

i crepé och mockaplysch kr. 55. Duscha-
teller fr. 25. Bäddschäslonger 38. Ligg-
fåtöljer i hudimit. 95. Sängar 9, madräs-
ser 5. Plymåduchateller från 65, ek-,
björk-, korgmöbler, korkmattor, tyger,
kast, stuvor, stoppning. Realisation pågår,
reparationer, beställningar. Fabrikboden,
Metargat. 6, hörn. Södermannag. 57. Tel.
40 07 66, och Jungfrug. 7, Östermalm.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 " " 73 37
GÖTGATAN 52 " " 333 90

För resande till Stockholm

rekommenderas

K. F. U. K. - Förbundets
nyinredda HOSPITS

Birgerjarlsg. 27 (OBS! vid Engelbrekts-
plan). Spårvagn 5 dir. från Centralen.
Tel. 11 07 25.

Vaccinationens

vara eller icke vara är aktuellt. Menig-
arna bryta sig för och emot. V. Vall-
bergs broschyr »Tandrotan» sändes Eder
alldeles gratis vid rek. från Hälsokultur,
Box 634, Stockholm 1. Medsänd gärna
10 öre till porto.

Sy Edra
kläder själva!

Dambyster på och utan ställning.
Olika storlekar.

A. B. GEJON

Birger Jarlsgatan 32, Stockholm

KRANSAR

Gunnar Spångberg
67 48 30. Birgerjarlsgatan 12. 61 23 45.

MEDDELANDE

Härmed meddelas att begravning
i samband med eldbegängelse om-
fattande: Kista med svepning, lä-
kareintyg och resolution för eldbeg-
ängelse, likvagn och bärare vid
bisättning, blommar på kistan,
eldbegängelseavgift, hyra av kre-
matoriets kapell vid jordfästningen,
arvode till organisten, lev. ljus på
altaret och vid katafalken, askurna,
urngrav och gravöppning ordnas
av oss till ett pris av

175 kronor
Vi stå till tjänst med råd och upplys-
ningar i allt som rör begravningar.
Wärners Begravnings- och Eldbegängelsebyrå
33 Sibyllegatan 33.
Telefoner: 62 42 95, 61 30 51.
Efter kl. 6 e. m. 38 40 47, 62 52 05.

Kvinnor,

i förvärsarbete eller arbetande i hem-
met, böra känna det som en plikt mot
sig själva och familjen att

sjukförsäkringen

är ordnad och väl ordnad. I Stock-
holm boende friska män och kvinnor i
åldern 15-49 år vinna inträde i

STOCKHOLMS
ERKÄNDA CENTRALSJUKKASSA
Kornhamnstorg 4

En erkänd sjukkassa — den största
tryggheten.

Bra och billigt bor Ni på
Frälsningsarméns Hotell
i Stockholm
Drottninggatan 66, tel. 23 27 75
Stilla och lugnt. God betjäning.

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser.

Elin Wägner:

Den positiva försvarslinjen.

Föredrag d. 10 okt. i Musikaliska akademien
vid diskussionsmöte om Kampen mot kriget.

Vem tror på kriget som värde?

För Europas räknning åtminstone kan man betrakta föreställningen om det lösnings kriget som utsträckt. Vid en blick kring världen fastnar man vid Japan såsom det land, där en uppfattning att krig är lösnings ännu dirigerar politiken. Men även Japan finner det fördelaktigare att köpa östasiatiska järnvägar än att erövra dem.

Vi veta emellertid att det finns åtminstone två diktatorer i Europa som likväl hålla på kriget som ett värde. Den ene av dem, Mussolini, upphöjer kriget just därför att det sätter adelhetens prägel på folk som ha mod att gå in i det — utan hopp om fördel därav alltså. Fascismen tror icke på det riktiga i strävan att minska mänsklighetens lidanden och göra dess tillvaro draglig. Den skall icke vara draglig. Då bli människorna feta och själviska. Därför skola vi ha krig som moralisk exercis, som ett tillfälle att öva helighet och heroism. Detta står att läsa i italiensk encyklopedi, där Mussolini framlägger fascismens doktrin.

Är mänskligheten som helhet tillgänglig för denna argumentering med dess ödsliga förakt för människan? De få, som förtjäna miljoner på andras heroiska längtan till krig för heroismens skull utan bitanke på vinning, böra ju vara förtjusta men knappast några andra. Dels har flertalet det så ställt, att det är ett hån mot dem att tala om risken att de skola få det för bra. Dels säger ju sunda förnuftet att som ren övning av de moraliska dygderna passar inte det moderna kriget, vari ingår begjutning av främmande folks civilbefolkningar med giftiga eller kvävande gaser och sprängbomber från egen relativt riskfri höjd. Som kvinna känner jag mig manad att försvara männen mot den hemiska och förkrossande dom över dem som ligger gömd i denna lära. När Mussolini liksom Hitler ställer kriget bredvid barnsorden som den motsvarande heroiska prestation som männen måste ha lov att utföra, skäms jag och vill protestera. Vi kvinnor veta att bättre uppskatta människans positiva insatser och veta vilka tillfällen de ge till heroism. I varje fall kunna vi inte finna oss i kriget som behandlingsmetod för att männen skola bli kvitt sina mindrevärdeskomplex gentemot kvinnorna. Det är för dyrbart, att de skola döda andra länders män och kvinnor för att uppnå denna visserligen behövlige befrielse.

Vi ha nått fram till en vanvettig situation.

Jag vågar alltså förutsätta att vi äro ense om att krigets vanmakt att gagna vare sig ekonomiskt eller moraliskt. Är vi inte också ense om dess makt att i stället skada? Det spelar inte så stor roll, om vi tillhöra dem som tro på de experter vilka måla ut ett nytt krig som en mänsklighetens självförstörelse på en gång, eller tro på dem som försäkra oss att det blir bara ungefär tio gånger värre än det förra. Det faktum som nyss gått genom pressen att våra civila myndigheter, våra snälla KBen nu tagit upp frågan om skydd för stadsbefolkningarna under luftanfall, och att det alltså måste jättelika civila ansträngningar till för att komplettera militärens, räcker för den argumentering som här skall föras. Våra stora städer ha ju nått och jämnt för många att balansera budgeten för vanligt

normalt liv. Hur skall det gå om vi skola skaffa oss en väldig kommunal krigsbudget vid sidan om?

Vi skulle inte ens sätta sådant vanvett i fråga, om inte vi också, ehuru förskönade från förra krigets direkta förödelse, hade fått en släng med av de psykiska skador som det försäkrade. De värsta farhågorna under och strax efter kriget om dess skadegörelse på människosjäälarna ha överträffats. Långt efter det krigsskådeplatserna äro uppsnyggade och jordens sår läkta, äro människosinnena inflammerade av hat och lidanden, nederlag och segrar. Över världspolitiken ha psykiska invalider från förra kriget ett abnormt stort värde, det är därför den är så farlig. Vi lida ännu bittert och veta inte hur länge vi komma att få lida, av det faktum att vår vita civilisation tolererade inom sig en vildmarksregion, där inga mänskliga lagar för uppförande gällde, att den icke brydde sig om att söka lösa sammanlevnadsproblemen utan ägnade sig blott åt tekniska framsteg.

Vi kunna vara praktiskt taget ense i vår värdering av kriget, men ändå, när det blir fråga om möjligheten att bli av med detta hot över våra huvuden, nödgas gå olika vägar. De som anse kriget oundvikligt, skilja ut sig vid första avtagsvägen. De veta att krig blir ruin och undergång, men de anse att man ändå skall rusta för gestens skull, för att sälja livet dyrt. Det är en förtvivlad position som de flesta människor inte orka hålla, emedan de måste få in något hopp i sitt liv och sina bemödanden. Flertalet tro därför på möjligheten att undvika kriget, men klyver sig i olika grupper som ha var sin uppfattning om vägen och möjligheterna.

De flesta fredsvänner ha en smula försvarslust i sin blandning, liksom de flesta försvarsvänner också på sitt sätt äro fredsvänner. Dessa kombinerade freds- och försvarsvänner anse att rustningarna skola vara till som varning för hunden. De tycka att man skall ha ett sådant plakat även om man har en liten hund. Som en hög militär nyligen uttryckte det: har man ett bra luftförsvar, kan man säga till en stat som hotar ens neutralitet: »Kom, men det skall kosta!» Att hoppas på verkan av detta hot som den enda fredsgarantien, är att ta en svag chance mot tunga odds. Ty vem det är som får betala mest vid ett luftanfall: den anfallande som riskerar några maskiner eller den anfallande som riskerar att få t. ex. landets huvudstad sönderskjuten, det är ju lätt att räkna ut. Motionärerna vid årets riksdag om en bombanfallsflotta ha ju också ansett att hotet från luftvärnskanonerna måste förstärkas med hotet från en anfallsflotta. Att hålla positionen om isolerad säkerhet med isolerat försvar är också nästan förtvivlat. Teorien är föråldrad som Gustaf Adolfs kyller och Karl II:s militärpolitik. Därför komma ju också trevare om gemensam befästning av Öresund med danskarna och Aland med finnarna, förslag som i själva verket göra situationen ännu mera förtvivlad. Ändå finna vi på denna linje alla de fredsvänner som förakta det mellanfolkliga samarbetet eller ej känna till det.

Den tvålinjiga politikens vådor.

Längre i modernt tänkande går den stora gruppen som anser att man för närvarande bör arbeta på två linjer för att

hålla krig på avstånd: starkt försvar och mellanfolkligt samarbete. De göra det emedan de anse att en återförsäkring i försvaret, om den mellanfolkliga rättsordningen och fredsgarantierna skulle svika, ger dubbel säkerhet. Till denna grupp få väl nu sälla sig de som förut hänade allt fredsarbete som sker under kapitalistisk regim och de kapitalistiska staterna emellan. Den gruppen kan ju inte gärna fullfölja sin katastrofteori, när Sovjet inte vågar det.

Denna tvålinjiga politik är den ledande inom Europas demokratier: ett febrilt arbetande på dödliga uppfinningar och deras tillämpning, ett vanvettigt slöseri med medel till destruktiva ändamål och därmed en rad försök som ständigt tas upp på nytt efter varje fjasko, att binda folkens sammanlevnad vid fasta regler som inte kunna brytas utan hårda repressalier.

Folkens ledare arbeta hårt för att samtidigt undvika och rusta för krig. Men de stå vid pumparna i ett läckande fartyg, och därför att de inte våga överge det och gå in i livbåtarna tillintetgöras deras ansträngningar vartefter.

Avrustning en realpolitisk linje.

I denna situation har det samlats en minoritet av uppfattningen att den enda möjligheten är att gå över i livbåtarna, det vill säga överge rustningspolitiken och gå in på den positiva försvarslinjen. Vi anse att tiden nu är inne att få denna linje erkänd som en realpolitisk linje, fullt värd att tas upp och övervägas bredvid den tvålinjiga. Vi äro inte hägade längre att låta avspisa oss med att vår linje för ut i det blå, nu då det isolerade försvaret drivits ut i den vilda och äventyrliga överklighet, varom talet om svenska bombflottor och svenskt luftskydd bär vittne, och då den tvålinjiga politiken nöter ut sig i friktioner mellan oförenliga syften. Detta är inte av lust att få rätt, för det är en så högtidlig och allvarsam tid, att alla personliga synpunkter försvinna i den, men därför att vi ville få den linjen upptagen till allvarlig prövning.

Vi neka inte till att det är en svår och riskabel sak att överge det militära försvaret och söka trygghet på andra vägar. Det är risk att gå i räddningsbåtar, alldeles som det också är risk att stanna på vraket.

Ett fartygsbefäl har att avgöra om det är riskablare att stanna på vraket än gå i båtarna. Vår försvarsberedning har inte så vid fullmakt. Den har att utreda det militära försvaret. Men om man frågade herrarna utanför deras fullmakt, om de kunna lova mera trygghet av ett isolerat försvar än av en isolerad avrustning, vad skola de svara då? Våga de lova oss tryggheten? Inte alla åtminstone, de veta mycket som de inte tala om, för att skona folk.

Vi tro inte på att folket bör skonas genom att verkligheten döljes för det. Tvärtom. Händelserna tala nu himmelshögt om den tvålinjiga politikens vådor. Orligheten i den militära politiken blir allt tydligare. De provkrig som föras ge till resultat att våra västerländska storsäder äro försvarslösa. »Alla upptänkliga lokala skyddsåtgärder skulle inte kunna rädda mer än en obetydlig bråkdel av Londons befolkning.» »Paris är försvarslöst mot luftangrepp», så låter det. Förra franska luftvärnsministern Pierre Cot har sagt ifrån att enda möjligheten är att försöka komma till samförstånd om avskaffande av all nationell krigsflygning, kontroll av civilt flygväsen och en internationell polisstyrka.

Den positiva försvarslinjen.

Finns det då några livbåtar, finns det någon positiv försvarslinje? Ja, man kan säga att fast den världspolitiska situationen förmörkats under detta årtionde, så är det inte bara krigsuppfinningar som gjorts. Samtidigt har linjerna utstakats för en politik som inte räknar med krig som utväg. Avrustningskonferensen fann en formel för avrustning som riktade sig mot de offensiva vapnen och för kontroll av avrustningen. Antligen, och det är inte för tidigt, börjar det också klarna att vapenfabrikation och vapenhandel måste in under strängaste kontroll. Det har blivit klart att utan internationalisering av civilt flyget är varje luftavrustning illusorisk, formerna för solidariskt uppträdande mot förbrytare ha också blivit klarare och fastare. Under kritik och jämförande av många olika förslag om hur man skall kunna använda det stora ekonomiska maskineriet i fredens tjänst, tvinga det att tjäna freden i stället för att förtjäna på kriget börjar även här en linje komma fram. Problemen äro inringade av det mänskliga intellektet på

Zondek och Sverige.

Den judiske vetenskapsmannen Zondeks ansökan om tillstånd att få öva privatpraktik i Sverige erbjuder ett tillfälle för svenska läkarkåren, svenska pressen och svenska regeringen att i ett konkret fall bevisa värdet av vårt ställningstagande mot tvångsinterneringen av den fria vetenskapen i ett partis tjänst.

Det gäller en man vars hormonfysiologiska upptäckter övat stort inflytande på den vetenskapsgren som sysslar med sexualhormonerna, och till vilken alltså även den svenska läkarvetenskapen står i tacksamhetsskuld. Karolinska institutet har också tillstyrkt hans ansökan, men en opinion mot den har rests av ett par reservanter som fått även den del av pressen med sig, vilken annars beklagar att

ett helt annat sätt än bara vid den tid då nationernas förbund stiftades, och idéerna ha konfronterats med verkligheten. Det är frigörelse från fruktan och från trygghetsillusionen omkring krigsberedskapen, som nu måste till.

Till slut: Låt det inte komma upp något missförstånd därav att jag arbetat med bilden om vraket och livbåtarna och talat om riskerna med den ena utvägen och den andra. Ty allra innerst är det inte genom det ångsliga avvägandet mellan olika risker som vi kommit fram till den positiva försvarslinjen. Dit ha vi förts av vissheten att den linje är framtidens linje, visad oss av mänsklighetens bästa vägvisar som sett visionen av en värld, där folken fredligt samarbeta och fredligt tävla, men som också sett visionen av en yttersta dom, som vi riva ner över oss själva om vi följa våldets väg ut i det absurda. Sen har logiken, studierna och erfarenheten bekräftat vår tro.

I stormtider gör man stora ting.

Det finns så mycket entusiasm, offervilja och kunnighet, som antingen ingen uppgift har utöver den egna karriären, eller också samlas kring det militära fosterlandsförsvaret och nu det frivilliga civila luftskyddet. Det är dessa krafter som behövas på den positiva försvarslinjen, som behövas också för att göra tjänst vid det ökade kulturutbytet, den ökade hjälpsamhet mellan folken som är en form av försvar. Framför allt är det ungdomen som uppkallas här. Vi äldre arbeta för ungdomens skull, men vart kommer man utan samarbete med den? Ferrero har rätt då han säger till ungdomen att det är i stormtider som dessa som man gör stora ting. Jag lånar hans vädjan till ungdomen: Ni är den generation som är bestämd att rädda den västerländska civilisationen eller uppleva dess tillintetgörelse. Som antingen måste lösa de universella problemen eller begravas under Europas ruiner.

För någon tid sen råkade jag få in Tyskland i radion, och därifrån, där man är van att höra om upprustningens nödvändighet, hörde jag en okänd röst säga några ord, som jag vill ordagrant återge för att därmed avsluta och begrunda mitt anförande: »Själslig hållning är till slut mäktigare än kanoner, tanks och giftgaser. Ty vapen kunna tas ifrån en, det ha vi upplevt, men själslig hållning är oöverbinnerlig.»

så lite gjorts från Sverige för de landsflyktiga intellektuella. Huvudargumentet mot att ge Zondek venia practicum är att svenska läkare ej ha tillräckligt att göra själva. Även om detta påstående vore riktigt, kunde det knappast gälla annat än om det funnes någon svensk läkare som kunde göra samma eller bättre insats än Zondek just på detta område. Men även själva argumentet har korsats av professorn i inre medicin i Lund, Sven Ingvar, som i tidningen Arbetet rent ut säger att »pratet om vårt läkarproletariat är nonsens, och när man talar om 700 arbetslösa läkare är det en otillåten, falsk användning av statistik». Professorn erinrar om att vi ha i Sverige hälften så många läkare per folkenhet som Danmark och att det »fortfarande finnes arbetsfärd och utkomst för många unga läkare i vårt land». Till detta skulle man kunna foga den anmärkning att de unga skulle lättare få arbete och utkomst, om icke de redan etablerade specialisterna inom kåren ställde så stora fordringar på specialutbildningen och försvarade den på alla möjliga sätt, därmed bildade ett specialstamonopol inom läkarmonopol.

Svenska nationalsocialistiska partiet har skyndat att utnyttja situationen genom att i en grovt demagogisk artikel vädja till svenska läkarkåren att ansluta sig och sålunda förhindra att de under en marxistisk regim helt undanträngas av en väg av judiska läkare.

Vi, livsglädjens apostlar.

Det var en genomträngande och upprörande framställning av kvinnorna vid skiljevägen, som Hagar Olsson gav i sitt föredrag i måndags i Yrkeskvinnors klubb och Radikala Föreningen: *Vi, livsglädjens apostlar*. Och det var ett fulltaligt, spånt lyssnande auditorium, där Stockholms hela kvinnovärld var representerad, som följde hennes klart genomtänkta, med värme framförda paroller för kvinnornas handlande just nu.

Hagar Olsson påminde om rösträttsdagens klang- och jubeldagar, när kvinnofrörelsens idé omfattades med entusiasm av vida lager i befolkningen.

Men varför ha de stora förhoppningarna inte blivit uppfyllda?

Därför, sade Hagar Olsson, att kvinnorna inte vågat vara sig själva. De ha sltit ut sig och förlösat sin energi på anpassning efter de normerade system, som är skapade av och ansedda för en maskulin mänsklighet.

Kvinnans styrka är en hjärtats politik, som vill värna om livet för dess egen skull och hjälpa människan för hennes egen skull, som vill anpassa samhället efter livets och människornas krav med plats för både tanke och känsla. Som hjärtemänniskor äro kvinnorna livsglädjens utkorade apostlar. Kvinnorna skulle ha haft mod att införa denna kvinnliga livsprincip i politiken, så att samhället byggts på fri samverkan mellan de manliga och kvinnliga krafterna. I stället har den feminina livsprincipen trängts undan och skymsats som feghet och svaghet. Denna rädsla inför det enda man inte får

Bland

tidevarvets

mest anlitade boktryckerier står

Zetterlund & Thelanders

fortfarande bland de främsta

RADIKAL prispolitik, kort leveranstid och gediget utförande garanteras våra kunder.

SKEPPSBRON 40 · STOCKHOLM
TELEFON: 23 11 80 (VÅXEL)

En Krona

kostar Tidevarvet från 1 oktober till årets slut ■ Avgiften kan insändas direkt till expeditionen, Triewaldsgränd 2, eller insättas å giro 1544 ■ En billig utväg att lära känna Tidevarvet ■ Prenumerera för Er själv eller edra vänner.

vara rädd för, att vara sig själv, har lett till kvinnosakens fiasko och till det faktum som vi måste erkänna, nämligen att kvinnorna icke existera politiskt.

Hagar Olsson visade också på en av de orsaker, som hålla kvinnan kvar i bundenhet och osjälvständighet, nämligen vårt köns ekonomiska undantagsställning i samhället. Kvinnorna ha icke förmått skapa den nödvändiga ekonomiska grundvalen för den hjärtepolitik de så frejdigt drogo ut att försvara. Största delen av kvinnokönet lever ännu i ekonomiskt beroende av mannen. Och kvinnosaken har, trots de tekniska och ekonomiska våldsamma förändringar som skett och ändrat våra livsbetingelser, lämnat den gamla familjeinstitutionen med mannen-familjeförsörjaren, orörd.

På denna punkt formulerade Hagar Olsson kort och klart ett positivt handlingsprogram, nämligen lösgörandet av lönesystemet från familjeförsörjningsprincipen, införandet av individuella löner — den enda hållbara grunden för likalönsprincipen — samt skapandet av en barnförsäkring i någon form, gärna med flera olika sidor, för tillgodoseendet av barnens intressen. Alltså i stort de principer som Margarete Bonnevies hävdade och som bl. a. genom artiklar i Tidevarvet är väl kända för våra läsare.

Talarinnan avtackades med så varma och energiska applåder att man förstod hur hennes ord trängt till botten av mängdet kvinnligt medvetande. Och helt säkert var det många, inte bara bland de gamla rösträttskamparna som man såg i salen, som instämde med dr. Ada Nilssons och fru Celie Brunius tack-ord till Hagar Olsson. C. H.

Värdefulla böcker, böcker som gå:

E. Stanley Jones:

KRISTENDOM ELLER KOMMUNISM? OCH GUDS RIKE I NYA TESTAMENTET. Två föredrag. Häft. 1:—, INDIEN INFÖR KRISTUS. Häft. 3:—, inb. 4:—.

BERGSPREDIKANS KRISTUS. En praktisk livsfilosofi. Häft. 5:—, inb. 6:50. DEN OFRANKOMLIGE KRISTUS. Ett pingststudium. Häft. 4:—, inb. 5:50. MED KRISTUS I FÖRTROLIGA SAMTAL. Häft. 5:75, inb. 7:50. KRISTUS OCH DET MÄNSKLIGA LIDANDET (beräknas utkomma hösten 1934).

»Lågorna från hans brinnande ande och kraften från hans starka personlighet slå igenom i varje sats och ordvändning. Det lyser, flamlar och blixtrar på varje blad. Från det han sett, hört och upplevat, hämtar han stoffet till de facklor han tänder.»
Past. Ewert Skoglund i Ungdomens Veckopost.

A. J. Russell:

ENDAST FÖR SYNDARE. Oxfordgrupprörelsens främsta och största standardverk. Häft. 4:75, inb. 6:—.

»Russells bok imponerar genom den ödmjuka uppriktigheten och tjuar med sin ömma humor och strålände glattighet.»
Dr. G. Thorsell i Församlingsbladet.
ETT VET JAG (av samme förf.). Utkommer hösten 1934.

Joseph Hocking:

DEN EVIGA UTMANINGEN. Häft. i två delar, 3:50 per del. Inb. 8:75.

»Hocking är en avgjord tillgång av värde på den religiösa bokmarknaden.»
Quelqu'une i Sv. Dagbladet.

Leonard Strömberg:

GÖRAN MALMSJÖ. En berättelse om kamp och seger. Häft. 3:50, inb. 4:75.

Johannes Gillby:

ELDEN OCH LILJORNA. Berättelser och skisser. Häft. 2:25, inb. 3:25.

Elisabet Lönnroth:

VANDRARE PÅ VAGEN. Tankar och erfarenheter. Häft. 2:—.

K. A. Wik:

ETT SEGRANDE LIV. Häft. 1:25.

Karl Hurtig:

HERRENS VÄLSIGNELSE. Häft. 1:50.

F. H. Otto Melle:

KYRKLIGA FÖRHÅLLANDEN I DET NYA TYSKLAND. Häft. 0:40.

En tysk frikyrkans syn på de kyrkliga striderna.
I bokhandeln eller från
Nya Bokförlags Aktiebolaget
STOCKHOLM 5.

Guds folk och Gandhi.

(Forts. fr. sid. 1.)

över till att betrakta denna del av sitt program för Indiens inre förnyelse som det viktigaste, som går före även hemsplanen och vävnaden. Men aldrig förr har han som denna gång dykt ner i sin uppgift, aldrig kommit så nära de förkastades förnedring och hopplöshet. Kanske har han heller aldrig sett så mycket av det ädla material till människor som finnes dolt under trasor och smuts.

Hur häftigt man önskar då man läser om Gandhis resa, hans möten med folket och de underbara episoderna under den, att det finnes för ett sådant ämne utvald en poet med Kiplings stora förmåga att slå an strängarna i läsarnas hjärtan över hela världen, en poet som i stället för hans tränga nationalism, rashögfärd och vulgära imperialism ägde öppet och högt sinne för det väldiga, det upphöjda, det groteska, det förfärliga och det sköna i denna Gandhis vandring genom Guds folks snuskiga, stinkande värld i utkanten av städernas och byarnas avskrädesplatser! Gandhi är en fruktansvärd folkleddare.

Hitler av 30 juni är ingenting mot honom. I de små byarna och de stora fina, civiliserade städerna, överallt avslöjade han samma skam, och överallt ställde han kashinderna inför samma ansvar, samma dom och samma krav. »Ni avskyr deras smuts och ni ordnar inte med vatten åt dem eller förbjuder dem edra egna källor och dammar. Ni skyr dem som orena och okunniga och lastbara, men ni nekar dem skolor och tempel, ni är rädd för deras smittor

Hunden och vi.

I sitt nummer av den 5 okt. har D. N. på första sidan bilder och stora rubriker: »Hundbegravning i Täby med kista, krans och tal» — »Makaber ceremoni» — »Ömklig och löjlig» o. s. v.

Ja, det är inte brukligt, att hundar underkastas den ceremoni, som kallas begravning — denna akt blandad av sorg, välvilja, slentrian och timlig begränsning. Den ärade tidningen har fullkomligt rätt i, att det är klokast i denna världen att följa gängse seder för att inte göra sig »löjlig». D. N. talar med indignation om det löjeväckande i att se en hund begravas på sätt, som ovan nämnts och har t. o. m. gjort sig mödan att från kyrkligt håll m. fl. skaffa sig omdömen. Hunden är visserligen all heder värd, säger man, men inte efter mänskliga mått. Vad menas med mänskliga mått? Är det resultatet av en hög utveckling eller något barbariskt, mycket lågt stående?

Men om nu D. N. anser saken så löjlig, och även orätt emot hunden, vem har mest bidragit till att sprida det s. k. löjet om inte D. N., som utnyttjar tilldragelsen i sensationellt syfte? Även om artikelförfattaren aldrig haft någon hund till vän och således inte har en aning om, vad han skriver, förvånar man sig över, att en av våra största dagliga tidningar i ett skede så fullt av sensationer med avgörande betydelse för folket och de enskilda, inte har kunnat finna något annat till prydnad för sitt organs första spalter än en handling, som — lämplig eller olämplig — likväl inte är brottslig eller lagstridig, ej heller angår någon annan än den det vederbör.

Elisabeth Tamm.

men ordnar inte avträden och avlopp. Ni låter dem sopa och tömma hos er, men föraktar dem därför och för detta missbruket ni religionen som förevändning.»

Och när kastfolket höra honom säga detta, veta de, att han och hans folk samma dag i deras eget parakvarter med kvast sopat bort ekskrementen från Guds folks dörrar. De veta att det är de själva med sin likgiltighet som tvinga Indiens helige man, dess dyrkade ledare till detta. Man undrar om hinduerna inte för en gångs skull äro tacksamma för den engelska världsblockaden mot indiska nyheter, som också spärrar nyheten om denna deras skam! Gandhis kärlek är en fruktansvärd kärlek, den påminner om Scrivers definition på Guds ord: »ett ljus som oss upplyser, en hammare den berg sönderslår, ett genombliotande regn, ett tveeggat skarpt svärd, skarpa skott och vassa spikar.»

Första delen av rundresan var ordnad efter principen att Gandhi skulle hinna så långt och nå så många människor som möjligt. Han körde med bil och talade till hundratalsent i veckan. Han beklagar sig rörande över att hans fötter blevo sönderskrapade av de folkmassor, som ville beröra dem. Ja, det bör ju ha blivit en miljon naglar i veckan för hans fötter att utstå.

Men hela tiden hade han att dras med den ortodoxa opposition som hans rörelse och dess väldiga framgångar uppväckt. Den ordnade en turné av fanatiker som spredde upphetsande flygblad mot Gandhi som en hädare och förnekare av skrifterna och inträngde på hans möten. En gång försökte dessa skriftlärda och farsiseer hindra hans framfart genom att lägga sig framför hans bil, samtidigt som andra försökte slå sönder karosseriet. Gandhi steg ur då och gick oskadd igenom den rasande hopen, men sen steg han inte upp i någon bil vidare. Han strök alla de fint uppgjorda programmen i de provinster som väntade honom, anfallde arrangörerna som klagade, att själva gå ut bland Guds folk och fortsatte som en pilgrim till fots.

Miss Slade, hans engelska följeslagerska, har skildrat hur hans dag tog sig ut sedan. Ett par timmars vandring i gryningen före hettan bröt in, så tålläger som man gjorde så prydligt och lämnade så snyggt som möjligt för att därmed ge harijans åskådningsundervisning i hygien, samling av folket i byn, mottagande av deras fattiga kopparslantar till Guds folks fonder, uppbrott då dagens hetta var över, vandring till kvällen, nytt läger, åter möten och samtal före vilan i tältet. På många ställen hade man måste göra vägar för att Gandhi skulle kunna komma fram till Harijans kvarter. Nu kom han dessa vägar till fots. På det sättet ansåg han sig ha blivit ännu mer som en av dem. Men oppositionen, sanatanisterna, slapp han inte för det. Gandhi höll alltid på att de skulle behandlas med hövlighet och få lov att tala på hans möten. En gång då han lovat ledaren att få komma, hade han bett denne komma först sedan han själv anlänt.

Lady Macbeth i Ryssland.

(Forts. fr. sid. 1.)

som är en av de unga Rysslands största musikbegävningar, kommer att sammanföra sina melodier till en svit. Meyerhold utnyttjar musiken mer än någon annan teaterledare. För honom är den en oundgänglig del i den dramatiska framställningen. I hans nya teater kommer orkestern att ha sin plats högt upp snett ovanför scenen mitt emot åskådarna, ty »vad finns det för anledning att gömma undan musiken i ett dike?» frågar Meyerhold.

Av varje skådespelare kräves en stark känsla av rytm. Vid vår statliga teaterskola underkastas inte de inträdesökande några prov i gehör och taktssinne, men i Ryssland kan en elev inte ens antagas till skolan för amatörteaterledare utan att först ha underkastats en den mest noggranna och stränga prövning i sin färdighet på dessa områden.

Det ryska folket har rytmen och musiken i blodet. Den unga sovjetstaten har redan frambragt ett flertal starka och egenartade musikbegävningar. Den mest populära bland dem torde vara Dmitri Sjostakovitj. Hans mest betydande verk är operan »Katerina Izmailova» eller »Lady Macbeth från Mtsensk-distriktet», som den även kallas efter titeln på den novell av N. Leskov, varpå motivet är byggt. Denna framfördes för festspels gäster på Lilla operan i Leningrad.

Sjostakovitj är en helt ung man, endast tjugufem år gammal. Han började ägna sig åt musik redan vid nio års ålder, och vid nitton år utexaminerades han från konservatoriet i Leningrad. Han har bl. a. komponerat tre symfonier, av vilka en spelades i Stockholm förra säsongen, och en annan helt nyligen gjorde stor lycka i Köpenhamn. Stockholmarna få f. ö. tillfälle att lära känna honom personligen, då han i vår kommer att uppträda på Konsertföreningen som solist med en egen ny pianokonsert.

»Katerina Izmailova» är ett starkt tragiskt och realistiskt drama. Huvudfiguren, som i Leskovs novell är en ren brottslingstyp, framställes i operan som

Men han kom tidigare med sitt folk och sina svarta flaggor och Gandhis egna kunde inte utan Gandhis skydda sanatanisterna mot folkets vrede. Ledaren blev sårad, dock inte värre än att han kunde bråka på mötet sedan. Detta var orsaken till att Gandhi avslöt sin tur med en veckas fasta som försoning för sina anhångares brott mot kärlekens och hövlighetens lag.

Under denna resa inträffade det avbrott, då Gandhi konfererade med ledarna för frihetspartiet om dess omorganisation, ja, dess övergång från blockad av det engelska förvaltnings- och styrelsesystemet till en politik som tar sikte på att söka erövra majoritet i kommunala och politiska korporationer.

Först om man ser dessa konferenser och beslut som ett intermezzo för Gandhi i hans vandringar genom smutsens, förnedringens och fördomarnas helveten, kan man förstå något av det paradoxala i hans handlingar. Kan förstå varför han släpper kongresspartiet ut att göra om det misslyckade experimentet från tio år tillbaka med valkampanjer och västerländsk strävan till majoritet.

Det är därför mitt försök till skildring av Gandhis indiska resa föregår redogörelsen för det politiska läget, som ursprungligen var menad att komma först.

Elin Wägner.

en kvinna, vilken genom sitt lidelsefulla temperament och sin instängda tillvaro drives från den ena våldshandlingen till den andra.

Katerina lever i ett olyckligt äktenskap med en hänsynslös man. Under hans frånvaro får hon en älskare, en tvärlig natur, som hon ägnar den mest hängivna dyrkan. Kärleksscenerna äro fränt realistiska men mitt i all sin råhet bräddfylla av ömhet. Svärfadern upptäcker förhållandet, stänger henne inne och pinar henne till det yttersta. Hon dödar honom genom gift.

Upphetsad av sitt brott och sitt sinnliga begär inbillar hon sig, att hon kommer att få lycka först då hon förenats i äktenskap med sin älskare. Enda möjligheten är att röja maken ur vägen, vilket också sker vid hans återkomst.

En praktfull bröllopsfest firas. Men den avbrytes av polisen. Mordet har upptäckts. De nygifta skickas till Sibirien.

Sista akten utspelas i fånglägret i det karga vinterskåpet. Katerina är nedtyngd av smärta. Hennes make har vänt sin låg till en ny kvinna. Då fångarna gå ombord på prämen till dagens arbete störtar sig Katerina över henne och stöter henne ned i floden, dit hon själv kastar sig efter. De båda kvinnorna kämpa en hetsig kamp med varandra bland isflak, tills strömmen för dem båda bort.

Musiken är byggd som en symfoni, vilken först avbrytes vid aktslutet, och bildas alltså ej som i äldre operor av en serie partier. Även på lekmannen gör den ett mäktigt intryck. Ännu större hänförelse väckte den dock hos de därvarande musikkännarna. Den danska operachefen lät omedelbart inköpa verket på inrådan av en recensent. Det kommer för övrigt att under instundande vinter uppföras i New York, Cleveland och Philadelphia.

Även ur icke-konstnärlig synpunkt är operan intressant. Den är nämligen den första i en serie, som kommer att belysa kvinnans utvecklingshistoria i Ryssland. Hjärtinnan i nästa opera blir en kvinna, som också lever lycklig och förkvävd, men som räddas genom revolutionen. I dess arbete finner hon ett utlopp för sina krafter. Därpå kommer att skildras en kvinnogärning från revolutionens sista dagar.

Den fjärde operan slutligen bygger upp sitt motiv kring en kvinna av i dag, vilken — som Sjostakovitj själv förklarar det — är mannens kamrat och jämlike och far aktiv del i samhällets uppbyggande. Genom naturlig verksamhet finner hon inre jämvikt. Motivet är sålunda aktuellt inte bara genom den yttre handlingen utan också genom den psykologiska framställningen. Det är inte utan att man känner sig ganska tvksam inför tanken på den sista kvinnotypen som hjältinna i en opera, och det är med spänning man avvaktar, hur den ultramoderna kompositören kommer att lösa problemet.

Hela cykelns uppläggning är typisk för anden i det nya ryska riket. En ung man, som i sin diktning söker klarlägga kvinnans psykiska behov och som djärvt slungar årtusendens fördomar i sin radikala uppfattning om hennes rätt att vara blott och bart en människa — man kan knappast tänka sig, att han hör hemma i något annat land än Sovjet-Ryssland.

Karin Schultz.

1/1-Ylle 180 cm. Boj

för draperier, ottomanser, borddukar, kuddar m.m. Ljud- o. värmeisolerande. I många färger, pris 5,40 met.

Oskarsons Lager, Kungsg. 70, Sthlm.

Stockholm 1934

Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.-B.

Köp
ARBETAREKALENDERN
En kalender för alla!
I bokhandeln och Pressbyrån.
FEDERATIVS :: Stockholm 1